

KÁVÉESOK LAPJA

V. évfolyam.

A Budapesti Kávésok Ipartestületének, a Budapesti Kávésipartársulatnak, a Magyar Kávésok Országos Szövetségének hivatalos lapja

21. szám

Kiadó és lapfajlagos:
A Budapesti Kávésok Ipartestülete

Felelős szerkesztő:
Dr. Havas Nándor

Szerkesztő:
A Budapesti Kávésok Ipartestületének
sajtóbizottsága.

A lapot a Budapesti Kávésok Ipartestületének és a Magyar Kávésok Országos Szövetségének tagjai tagdíjuk fejében ingyen kapják. Előfizetési díj: Egy féltre 8.— pengő, egész évre 16.— pengő.

Megjelenik:
minden hó 1-én és 15-én

Szerkesztőség:
Budapest, VIII. József körút. 38., III. em. 17. Telefon: József 321—05
Kiadóhivatal: Budapest VIII., Rökk Szilárd ucca 31.
Hirdetéseket a kiadóhivatal veszi fel naponta 8—14 óráig.

Az óvadék

Évek hosszú során át rontotta a magyar vendégipar és annak tagjainak jó hírét az óvadékok kérdése.

Valóságos ipari rákfenévé nőtte ki magát az óvadék, amely nem egyszer azt, aki adta, a tönk szélére, aki pedig vette, a börtönbe juttat.

Nagyon természetes, hogy iparunk vezetői évek hosszú során át számtalanszor elítélték ezeket az abuzusokat és tiltakoztak az ellen, hogy ezeket a visszaéléseket — aminők különben más kereseti ágakban is előfordultak — a tisztas ipar terhére írják.

Sajnos, a közelmúlt évek válságai erősebbek voltak minden figyelmeztetésnél és felbujánzóttak újra a horribilis, az elfoglalt pozíció jelentőségével egyáltalán arányban nem álló óvadékok. Voltak tovább is munkaadók, akik elfogadtak, sőt követeltek és alkalmazottak, akik adtak, sőt többet adtak, mint mások és ezután turta ki állásban levő embereket. Valóságos felhajtás folyt itt, megszorult munkaadóknak kényszerhelyzetbe való juttatása nem egyszer uszorarpenzen és uszorakamat segítségével.

Ez vezetett oda, hogy munkakövetítónk csak hébe-korba tudott egy-egy főpincéért elhelyezni, mert hiszen nem az ember, de az óvadék volt a fontos, ezt pedig iparunknak ez a szervezete nem hajthatta fel. Így kapott újra lábra az óvadékos alkalmazottak ügynöki követítése, amely ellen iparunk összes tényezői a legerélyesebb ellenállást fejtették ki.

Bármennyire nem vagyunk barátai az iparok hatósági megrendszabályozásának, ily körülmények mellett az összes vendégipari érdeklőségek meglepéssel vették tudomásul a m. kir. kereskedelmiügyi miniszternek 1928. évi július 4-én kiadott 77.284. sz. rendeletét, mely a vendégipari alkalmazottak óvadékdzsungelében rendet van hivatva teremteni.

E rendelet f. évi november 1-én lép életbe és így kiadása óta közel másfél esztendő telt el. Ez a hosszú átmeneti határidő tudatos volt, a minisztérium módot kívánt adni a mértéken felüli óvadékok lecsökkentésére és egy reális, a gazdasági viszonyoknak megfelelő helyzet megteremtésére.

Senki sem védekezhetik azzal, hogy nem volt ideje a rendeletről tudomást szerezni, az óvadék összegét annak megfelelően szabályozni.

A rendelet életbelépett és annak konzekvenciáit mindenkinek viselnie kell.

Szükségesnek látjuk a rendelet legpregnánsabb intézkedéseit újból felidézni.

A rendelet szerint a munkaadónak csakis attól az alkalmazottól szabad óvadékokat elfogadni vagy követelni, aki rendes munkakörében pénz vagy anyagokat, az üzemhez tartozó berendezési és felszerelési tárgyakat elszámlolás kötelezettsége mellett kezel, vagy gondoz, aki az üzemet látogatók értékétárgyait és egyéb ingóságait a szolgáltatók szavatossága mellett kezeli, őrzi vagy gondozza.

Ezek szerint attól az alkalmazottól, aki

pénzt vagy más értéket nem kezel, óvadékokat elfogadni tilos.

Az óvadék nagyságára nézve a rendelet úgy intézkedik, hogy pénzkezelés esetén legfeljebb annak az összegnek háromszorosában szabad megállapítani, amely összegről az alkalmazott naponként elszámol; anyagkezelés esetén az alkalmazott kezelése alatt álló anyagok értékének legfeljebb 10%-ban, berendezési és felszerelési tárgyak gondozása esetében a beszerzési érték 5%-ában szabad megállapítani.

Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és tizenöt napig terjedhető elzárással, valamint pénzbüntetéssel büntetendő az az iparos, aki olyan alkalmazottjától követel vagy fogad el óvadékokat, akitől óvadékokat követelni vagy elfogadni nem szabad, vagy aki olyan óvadékokat követel vagy fogad el, amelynek összege a rendeletben megszabott óvadék mértékét meghaladja, úgyszintén az az alkalmazott, aki a szedhető óvadék mértékének többet ad vagy ajánl fel.

Természetesen maga a rendelet még nem biztosítja ennek a kérdésnek gyökeres elintézését, ehhez még az kell, hogy úgy az érdekelt munkaadók, mint alkalmazottak is tartsák be annak rendelkezéseit.

Ugy tudjuk, hogy újabban az ily visszás tünetek ritkábban fordulnak elő iparunkban, de szórványosan mégis hallunk olyan óvadékokról, amelyek a rendelet előírásainak nem felelnek meg.

Nem a mi hivatásunk kutatni az egyes üzemek pénzügyi kérdéseit, nem is kívánunk azokkal foglalkozni.

Az utolsó órában a rendelet életbeléptetésének első napján hívjuk fel kartársaink figyelmét, vigyázzanak, legyenek előrelátók és ne tegyék ki magukat semmiféle kriminális eshetőségeknek.

Tudjuk azt is, hogy a nehéz pénzügyi viszonyok mellett a hitelügyek kielégítése nagyon nehéz, de az óvadék sohasem lehet a munkaadó mentsvára, amellyel válságos helyzetét szánalja.

Valósággal megalázó, ha azt látjuk, hogy a munkaadó, akinek a szolgálati viszonyról fogva alkalmazottja engedelmeskedni tartozik, fegyelmi jogait nem gyakorolhatja, mivel vele szemben anyagi függésben van és

adott esetben nem bírja a szükséges konzekvenciákat levonni.

Amikor az óvadékrendelet, mely az összes számbajövő érdeklőségek hozzájárulásával jött létre, életbelép, nyomatékosan figyelmeztetjük azokat, akiket illet, igyekezzenek annak rendelkezéseit alkalmazkodni és rendet teremteni saját portájukon.

Mészáros Győző.

Előjárósági ülés

— 1929. október 24. —

A szeptember 18-iki ünnepélyes előjárósági ülés keretei folytan az érdemes ipari munka csak az október 24-iki ülésen vette kezdetét.

Előzőleg azonban az ipartestület elnöksége ünnepélyes módon parentálta el a kávéipar nagy halottját, Reiner Mór és gondoskodott emlékének megörökítéséről.

Az ülésen résztvettek: Mészáros Győző elnök, dr. Szlovák Pál főjegyző, iparhatósági biztos, Steuer Marcell, Frenreisz Antal alelnökök, Gál Arnold szakszótályi alelnök, Palai Miksa főpénztáros, Böhm Ferenc ellenőr, Neumann Lajos számvizsgáló, Gerő Áron, Hebel Mihály, Horti Károly, Katona Gyula, Lisszauer Gyula, Neufeld Károly, Ottó Dezső előjárósági tagok, dr. Strausz Vilmos, Reiner István, Kemény Imre, dr. Havas Nándor főtitkár.

Mészáros Győző elnök az előjárósági ülését megnyitva, a jegyzőkönyv hitelesítésére Böhm Ferencet és Gerő Áront kéri fel.

Majd ezután szólásra emelkedik és a következő beszédet mondotta: „Ma van az első alkalom boldogemlékeztető Reiner Mór halála óta, amikor ipari ügyeink intézésére összejöttünk. Nem a pusztá kötelesség adja ajkainkra a szavakat, amikor az előjárósági ülés keretében emlékezem meg Reiner Mór elhunytáról és indítványozom, hogy az ő emlékét azzal a hálával, kegyelettel és szeretettel örökítsük meg, mellyel az mindnyájunk lelkében él és úgy, mint azt lelkünk sugallata diktálja. Felesleges munkát végeznék, ha Reiner Mórnak, iparunk ezen kiváló nagy emberének multját, érdemeit, sikereit méltatni akarnám. Kötelességünk és szívbéli érzésünk, hogy mielőtt ipari munkánkat megkezdenők, róla megemlékezzünk.

Indítványozom, hogy emlékét ipartestületünk jegyzőkönyvébe iktassuk oly módon és oly formák között, hogy ez maradó és példát adó módon legyen iparunk annalesében megörökítve, hogyha azokat bármikor felapozzuk, az utókor lássa, hogy megtudjuk becsülni az ő nevét és lelki nagyságát. Reiner Mór nevével kapcsolatosan minden beszéd felesleges. A gyász fájdalmas órái után felocsudva, amikor minél jobban távolodunk el a gyász közvetlen érzésétől, nemcsak azt a fizikai tényt fájjaljuk, hogy az ő léte számunkra megszűnt, de azt is, hogy egy szívünkhez kapcsolódott valakitől kell elbucsuznunk és vele a saját egyéniségünk egy részét is temetjük.

JUVENTUS

FAÁRUGYÁR ÉS BERENDEZŐ VÁLLALAT

Budapest VIII., Magdolna ucca 6/a

Ewoldt Béla tervező-iparművész
műszaki vezetése alatt.

▼

Tervezi és készíti a-kávéházi és vendéglői szakmához szükséges berendezési tárgyakat elsődrendű kivitelben.

A legkiválóbb sörkülönlegesség

Szent István Porter-Sör

a Polgári Serfőző gyártmánya!

BUDAPESTI
Telefon: József 62—63
462—64
462—65
323—07

KÖZPONTI ÁLTALÁNOS TEJCSARNOK

VII., ROTTENBILLER UCCA 3'

A főváros kávéháza, szállodái és kávémeréseinek szállítója.
Tojás-osztály.

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Telefon: József 338—91

346—68

350—16

Sürgőnycim: „Közlej Budapest”

A rengeteg emlék, a baráti együttlét, sok együtt végzett munka vált multtá azzal a ténnyel, hogy ő elköltözött. Amikor a halott-ról emlékezem, az élőkhoz is szölok.

Reiner Mór meghalt, nevének folytatását az Uristen megadta, itt maradt fia, akiben dús örökségképpen fedezték fel édesatyja lelki nemes tulajdonságait. Legyen ő méltó utóda, foglalja el azt a helyet, amelyet ő betöltött. Az az általános részvét, mely a társadalom minden rétegéből megnyilvánult, szolgáljon enyhítésként a család fájdalmára. Adja át a részvétet a család minden egyes tagjának.

Majd indítványt tesz az iránt, hogy az ipartestület a szakiskola növendékei javára Reiner Mór ösztöndíj-alapítványt létesítsen végül felkéri Reiner Istvánt, hogy egyelőre mint meghívott vendég vegyen részt a testület munkájában.

Az előjáróság — melynek tagjai állva hallgatták végig az elnök szavait — megilletődve egyhangulag elfogadták az elnöki indítványokat és kimondta, hogy Reiner Mór emlékeztet, működésének emlékét és fájdalmas gyászának kifejezését jegyzőkönyvébe iktatja és a szakiskola növendékei részére „Reiner Mór” ösztöndíjat alapít.

Főtákar bemutatta a Reiner Mór elhunyt alkalmából az ipartestülethez érkezett részvét-iratokat, melyeket az előjáróság fájdalmas köszönetének kifejezése mellett vesz tudomásul.

A szeptember hó 18-án tartott előjárósági ülés jegyzőkönyve megjegyzés nélkül helyben hagyott.

Napirend előtt Gál Arnold felszólal és a következő ügyeket és indítványokat teszi szóvá:

- Indítványozza, hogy az ipartestület előjárósága esatlakozzék az üzletberek leszállítását célzó mozgalomhoz;
- az olasz fagyaltosok ügyében járjon el;
- a koresmákban folytatott kártyázással szemben foglaljon állást;
- a tejjócsarnokok elleni mozgalom állását kérji;
- a villanyvilágítási áram árának leszállítását kérelmezze;
- az adókievítő bizottságok elé tárjuk fel iparunk mai állását és hívjuk fel figyelmét a jövő évi adókievítés alkalmára;
- a fényfüzési adó eltörlését kérelmezze és végül
- h) a vigalmi adó leszállítása iránt további lépéseket tegeyen.

Katona Gyula: A Házulajdonosok O. Szövetségéhez intézendő átirat ügyében szólal fel.

Elnök részletesen válaszol a felszólalásokra: a) az üzletberek ügyében az OMKE-val együtt kezdeményeztünk országos mozgalmat, mely folyamatban van; b) az olasz fagyaltosok rendszabályozása a tisztí főorvos útján megtörtént; c) a koresmákban a kártyázás a fennálló szabályok értelmében akadályokba nem ütközik; d) a tejjócsarnokok tultengése elleni mozgalomunk folyamatban van; e) a villanyvilágítás árának leszállítása tekintetében már a múlt évben sikerült bizonyos eredményeket elérni, akcióink azonban folytatjuk; f) az adókievítő hatóságok elé évről-évre információs jelentést terjesztünk; g) a fényfüzési adó ügyében a közeli napokban folytatjuk a tárgyalásokat; h) úgyszintén a vigalmi adó kérdésében is újra eljárunk. Felkéri az iparhatósági biztos urat, hogy iparunknak ezen mozgalmait támogassa.

Dr. Szlovák Pál rámutat a székesfőváros pénzügyi helyzetére, mely a pénzügyi engedményeket megnehezíti, mindazonáltal készséggel áll a testület rendelkezésére.

Ezután tudomásul vették a következő bejelentéseket:

Vass József népjóléti miniszter urat tízéves jubileuma alkalmából üdvözölte a testület, mit levélben köszönt meg.

Mlek Aladár főkapitányhelyettesnek kinevezése alkalmából,

Fenyő Józsefnek leánya esküvője alkalmából,

Willmann Klárának esküvője alkalmából,

Lorenz Henrik felszólalónak jubileuma alkalmából az ipartestület üdvözlését fejezte ki, továbbá

Walter Károly főigazgatónak bátyja,

Pollák Ottó weni kartársnak atyja és

Pálffy Dánielné édesanyja elhunytá alkalmából az ipartestület részvétét fejezte ki, mit az illeték levélben köszöntek meg.

Elnök jelenti, hogy Spolarich Károly ipartestületi tagot berlini Hungaria vendéglője megnyitása alkalmából, melyre ipartestületünknek meghívott küldött, táviratilag üdvözölte, mi helyesléssel vétett tudomásul.

Elnök közli, hogy dr. Pallai Aladár Bottai olasz államtitkár „Carta di lavoro” munkáját magyarra fordította és kiadta. Az értékes munkára elnök a kartársak figyelmét felhívta.

A Libertas egyesület átirata felolvasatván, az egyesületnek főrekrései a kartársak figyelmébe ajánlottak.

Alapított 1886-ban

Herzka, Halász és Berger

vas és rézbutor-gyár
Budapest, V., Lipót-körút 10.
Teljes kávéházi és szállodai berendezések

Elnök jelenti, hogy a munkanélkülieket segélyező akció javára a székesfőváros tanácsa hetenként 30 dímentes ebédjegyet engedélyezett. Egyben jelzi, hogy a gyűjtést újból megindította és kéri a testület összes tagjait, hogy a gyűjtésben minél hathatósabban vegyenek részt és munkában álló személyzetüket is hívják fel a hozzájárulásra. Az előjáróság az elnöki felhívást teljes mértékben magáévá teszi.

Főtákar jelenti, hogy a magyar élelmiszer-könyv egyik részét képező fagyaltrendelet tervezetere a földművelésügyi minisztérium és a kereskedelmi és iparkamara felhívására az elnökség véleményét felterjesztette.

Az italmérsi illeték fizetését a főváros tanácsa olyképen szabályozta, hogy azok a többi adóemekkel egyidejűleg és együttesen fizetendők és kezelendők. Minthogy ez a rendelkezés a törvényes rendelkezésekbe ütközik és alkalmazása esetén az italmérsi illeték megfelelő részletének lefizetése nem igazolható, az elnökség előterjesztéssel élt.

A székesfőváros polgármesterének a jégszállítás szabályozása tárgyában kiadott rendelete felolvasatván, tudomásul vétették.

A székesfőváros m. kir. államrendőrség főkapitányának átirata, melyben közli, hogy a jumbo engedéllyel bíró zenekaroknak az együttes enklést a m. kir. belügyminiszter nem engedte meg, sajnálattal vétették tudomásul.

Főtákar bemutatta az Est lapok kiadóhivatalával történt levélváltást, melyben a lapok lebélyegzésének elmulasztására és egyes helyeken történt illegális cserélésre hívja fel a testület figyelmét. Elnök nyomatékosan figyelmezteti a testület összes tagjait a fennálló szabályok szigorú betartására, mert ellenkező esetben a testületnek nem lesz módjában a bírói eljárást megtagolni.

Elnök közli, hogy a pénzbedobásos telefonautomaták felszerelése tárgyában eljáró Kol Ferenc államtitkár úrnál, aki megígérte, hogy a távbeszélő igazgatóság rendelkezésére álló készülékek a kávéházak által kért készülékek felszerelését sürögösen elrendeli. Ez tudtával meg is történt és a felszerelések folyamatban vannak. Ennélfogva alkalom lévén közvetlen a kinstárral érintkezésbe lépni, minden magánvállalkozás igénybevétele felesleges.

A kereskedelmi és iparkamarának az iparvédelmi megbízottak kijelölését sürgető felhívása az elnökségnek adatott ki.

Az Országos Társadalombiztosító Intézetnek a társadalombiztosítási hátralékok rendezése és mérséklése tárgyában kiadott rendelete felolvasatván, az ipartestület összes tagjainak figyelmébe ajánlott.

A Szent István napi záróra ügyében történt intézkedések ismertetését az előjáróság megelégedéssel vette tudomásul.

A járdafoglalási engedélyek kiadása alkalmával tapasztalt egyes esetek folytán elnök felhatalmazást kér, hogy ez ügyben idejekorán eljárjon. Az előjáróság elnök előterjesztését elfogadja.

Elnök jelenti, hogy a szakiskola 1929—30-as tanévét szabályszerű időben megkezdette és annak javára a m. kir. vallás és közoktatásügyi minisztérium ma székesfővárosi tanfelügyelőség javaslatára 800 pengőt utalt ki.

Az előjáróság az elnöki jelentést — a vallás és közoktatásügyi minisztérium iránti köszönetének kifejezése mellett — vette tudomásul.

A székesfővárosi vigalmi adó mérséklése iránt még a nyár folyamán az elnökség előterjesztést nyújtott be a székesfővárosi pénzügyi osztályát vezető tanácsnok úrhoz. Ennek szorgalmazása a legközelebbi napokban fog megtörténni.

A fényfüzési adó ügyében részletes statisztikai adatokkal alátámasztott kérelem terjesztett a pénzügyminisztérium elé, ennek tárgyalása az adóközösségi tárgyalásokkal együttesen fog megtörténni.

Az ipartestületi munkaközvetítő 1929. június, július, augusztus és szeptember havi tevékenységéről a testület jelentés felolvasatván, tudomásul vétették.

Felolvasatott a Főpincérek Országos Egyesületének átirata, melyben az ipartestület hozzájárulását kéri ahhoz, hogy saját kebelé-

ben külön főpincéri munkaközvetítőt állítson fel.

Pallai Miksa nem látta abban bátrányt, ha az ipartestület ebbe belemenne, minthogy ipartestületünk munkaközvetítője amúgy is alig beelyez el főpincérek.

Gál Arnold a leghatározottabban tiltakozik e felfogás ellen. Husz éve tartjuk fenn a munkaközvetítőt, mely a főpincéreknek is dímentesen áll rendelkezésére, nincs szükség annak elaprósztatására. A munkaközvetítő sértetlen fenntartásához ragaszkodik, a kérelem teljesítéséhez nem járul hozzá.

Mészáros Győző elnök Gál Arnold felfogásához járul. Nincs szükség a munkaközvetítés ügyét más vágányokra terelni. Annak oka, hogy főpincérek elhelyezésénél a munkaközvetítőt nem vették igénybe, abban rejlett, hogy a munkaközvetítő óvadék kérdésekkkel nem foglalkozott. November 1-ével azonban életbelép az óvadékok nagyságát megszabó rendelet, nincs akadálya tehát annak, hogy a törvényes feltételek mellett a főpincérek és munkaadók a munkaközvetítő útján találjanak egymásra. Egyelőre tehát nemcsak ragaszkodunk a munkaközvetítő esoríthatatlan fenntartásához, de kéri a testület tagjait, hogy munkásaikat kizárólag annak útján vegyék fel. Felhatalmazást kér, hogy a Főpincérek Egyesületét így értelemben értesítthesse, mit az előjáróság egyhangulag megad.

E kérdéssel kapcsolatosan főtákar felhívja a testület tagjait arra, hogy az óvadékrendelet november 1-én életbelép és ennélfogva az abban megszabott határokon felüli óvadékok elfogadása kihágás.

Ezután következett a napirend legaktuálisabb pontja: a borralaló kérdés.

Mészáros Győző elnök felemlítette, hogy a megindított hírlapi kampány után memorandumok terjesztettek a m. kir. kereskedelemügyi és népjóléti miniszterek elé, akik ez alkalommal az egyoldalú információ folytán állást foglaltak. Ez egyoldalú információ ellen-súlyozása céljából a vendéglős ipartestülettel egyidejűleg részletes memorandumot fog a két testület betérjeszteni az illetékes minisztereknek. Sajnálattal kell konstatálni, hogy egy vidéki kartárs, aki a szövetségnek alelnöke, az illetékes ipari ténnyezők megkérdése és hozzájárulása nélkül a százelérend-szer országos bevezetését javasolta. Elnök levélben kérte a hírlapi közlések igazolását, ami meg is történt. A levél felolvasatván, az előjáróság tiltakozásának kifejezése mellett hallgatott végig.

Majd vita nélkül elnök indítványára egyhangulag kimondta, hogy az ipartestület a borralaló kérdésben fenntartja eddigi álláspontját, a mai válság idején változtatásra sem okot, sem célt nem lát és tiltakozik az ellen, hogy egyéni állásfoglalások — a magyar vendégipar egyetemével szemben — a kérdés eldöntésénél befolyással bírjanak.

Pallai Miksa a legnagyobb határozottsággal tiltakozik az ilyen a szövetség és az ipartestületek felfogásával szembehelyezkedő akció ellen.

Főtákar jelenti, hogy az Országos Színművészeti Akadémia megkeresésére a szokásos reggeli és uzsonnaadagokat az ipartestület elnöksége kiutalta.

A szikvizipar képzéséhez kötése tárgyában a kereskedelmi és iparkamara ankétot hívott össze, amelyen az ipartestület képviselőiben főtákar vett részt és a kérelem elutasítását indítványozta.

A mult ülésen a játékkaszinó létesítése ügyében elhatározott memorandumot a vendéglős ipartestület is magáévá tette és az közösen fog átadatni.

Elnök jelenti, hogy ipartestületünk kérelmére a székesfővárosi gázművek igazgatósága a fűtési célokra szolgáló gázfogyasztásra árkedvezményt engedélyez. Minthogy az engedmény feltételei nem elégitik ki iparunk érdekeit, a kérdést továbbra napirenden tartja.

A Magyar Cigányzenészek Országos Egyesülete az egyes kávéházak kategorizálását tartalmazó bértáblázatot küld. Tekintettel, hogy egyoldalú megállapításokról van szó, az előjáróság a táblázatot nem veszi tudomásul.

Főtákar jelenti, hogy a Magyar Cigányzenészek Országos Egyesületével létesített megállapodások következményeképp a mult napokban két választott bírósági per folytatott le.

Végül elnök bemutatja a m. kir. kereskedelemügyi minisztériumnak a kéményseprő szabályrendelet módosítása céljából f. évi október 29-én tartandó értekezletre szóló meghívóját, melyre

Gál Arnold és elnök hozzászólásai után az előjáróság dr. Strausz Vilmost és főtákart küldte ki.

A hosszú napirend tárgyalása befejeztetett és elnök azt berekesztette.

EMERGÉ GUMMIPADLÓ

Reiner Mór emléke

Lapunk legutóbbi számában közöltük a gyászoló családhoz érkezett részvételek seregét. Természetesen ipartestületünkhez is érkeztek ilyen tartalmú levelek, melyek közül a következőket közöljük:

Budapesti Szállodások és Vendéglősök Ipartestülete.

A Budapesti Kávésok Ipartestülete tekintetes Elnökségének Budapest.

Mélységes igaz, őszinte sajnálattal értesült ipartestületünk arról a súlyos sorscapásról, amely a magyar kávéipart érte Reiner Mór volt kávéipartestületi elnök úr elhalálózásával.

Engedje meg a tekintetes Elnökség, hogy a megrendítő és mindannyiunkat érintő gyászeset alkalmával őszinte és mélységes részvétünket a tekintetes Elnökségnek kifejezésre juttassuk.

Fogadjon a tekintetes Elnökség ipartestületünk elnökségének, eljárási módjának és minden egyes tagunknak legőszintébb részvét kifejezését. Maradtunk a tekintetes Elnökségnek megkülönböztetett tiszteletünk kifejezése mellett

Téglásy s. k. Keszey Vince s. k. titkár. elnök.

Tekintetes

Budapesti Kávésok Ipartestülete Budapest.

Őszinte megilletődéssel értesültünk a Budapesti Kávésok Ipartestülete, illetve a Budapesti Kávés Ipartársulat volt elnöke és tiszteletbeli tagjának, Reiner Mór úrnak hirtelen bekövetkezett elhalalozásáról. Fogadják vállalatunk igazgatósága nevében mély részvétünk nyilvánítását, mellyel vagyunk

teljes tisztelettel:

Fővárosi Söröző Részvénytársaság Kőbánya.

A wieni testvértestület a következő levélben fejezte ki együttérzését:

An die verehrliche Genossenschaft der Kaffeehausbesitzer in Budapest.

Aus Ihrem Fachblatte No. 20 vom 15 d. M. erfahren wir zu unserer grössten Bestürzung von dem unvermuteten Ableben Ihres Alt-Präsidenten des Herrn Mor Reiner.

Tieferschütterter stehen wir diesem Schicksalsschlage gegenüber, der einen der besten Vertreter des Kaffeesiedergewerbes füt immer aus unserer Reihen gerissen hat.

Viele Jahre aufrichtiger Freundschaft und gemeinsamer Arbeit haben uns mit Reiner verbunden, in denen wir das selbstlose und nimmermüde Wirken dieses trefflichen Mannes für seine Gewerbe kennen und schätzen gelernt haben. Sein Verlust ist nicht nur für Ihre verehrliche Korporation ein nahezu unersetzlicher, er ist es für das Kaffeesiedergewerbe überhaupt; denn weit über die Grenzen seines Vaterlandes hat die ausgezeichnete Tätigkeit Reiners gereicht.

Im eigenen Namen wie im Namen der Genossenschaft der Kaffeesieder in Wien sprechen wir Ihren unsere tiefempfundene Anteilnahme aus und unsere tiefe Trauer vereinigt sich mit der Ihren über den Heimgang dieses Mannes, der eine Zierde seines Standes und ein Vorbild für alle Kollegen gewesen ist. In dieser Erinnerung wird Mor Reiner in unser aller Herzen stets fortleben!

Mit herzlichen, kollegialen Grüßen, zeichnet

Franz Egkher m. p. Kommerzialrat.

Végül pedig közöljük özv. Reiner Mórné és Reiner István levelét, melyben a testület részvéteért köszönetüket fejezik ki:

A Budapesti Kávésok tek. Ipartestületének Budapest.

Igen tisztelt Elnökség!

Szeretett férjem, illetve édesapám elhalalozása alkalmával tanúsított végtelen jóleső részvétüket ezután is hálásan köszönjük.

A megboldogult hosszú éveken át nagy ambícióval és őszinte szeretettel igyekezett kartársai és iparunk javára dolgozni.

Ezek az idők forrasztották össze a megboldogultat kartársaival és az ipartestülettel. Ugy érezzük, hogy ez a szeretet meg volt és meg lesz továbbra is, mikor Ő már nincsen.

Ennek bizonyossága, hogy halálának hírére úgy az igen tisztelt elnökség, mint a kartársaink részvétüket oly impozáns és meleg formában nyilvánították, hogy meghatottan mondunk ismételtlen köszönetet.

Hálásan köszönjük Mészáros elnök úr szívből jövő gyászbeszédjét, valamint minden egyes kartársunk szeretetteljes részvétét.

Amidőn még arra kérjük az igen tisztelt Elnökséget és kartársaink összességét, hogy bennünket is barátságban megtartani sziveskedjenek, vagyunk kiváló tisztelettel

Budapest, 1929. okt. 23.

özv. Reiner Mórné és Reiner István.

SZAKKÉRDÉSEK.

Rovatvezető: Katona István.

A pincértanonc

„Mutasd meg a tanoncot, megmondom, ki a mestere“ — ezt tartja a német példabeszéd és ennek a megállapításnak igen mély igazsága van. Egy ipar életképességének fokmérője mindenkor az utána következő nemzedék, úgy a vezető, mint a munkás generációt illetőleg. Mert nem elég az, ha miként a kávéiparnál őszinte örömmel tapasztalhatjuk, hogy a jövő kávégeneráció milyen szellemi felkészültséggel és intelligenciával indul a mindjobban megnehezülő viszonyok nyomását kiparizni és azt a sokat szenvedett ipart fényesebbé, európaibbá tenni, a kávéházhoz vezetőkn. irányítókon kívül olyanok is keltenek, akiket irányítanak. Akik dolgoznak, de nem olyan „hadi“ módra, ahogyan azt a háborús idők férfi hiányánál elnevezték, ha olyan emberek munkáját kellett úton-útfélen, villamoson, hivatalokban stb. elszervezni, akiknek készületlensége csak bosszúságot és haragot idézett elő mindenkiben.

A mai élet más követelményekkel áll elő az egész vonalon, természetesen a kávéházzal szemben is állandóan nő a közönség igénye és jaj annak az üzemnek, amely ezeknek a fokozódó igényeknek nem tudna megfelelni. A pesti vendég egészen speciális valami, bátran mondhatom, ilyen igényekkel, ilyen szigorú kritikával és epével az egész világon nem találkozom. Minden egyes egy kis törökbasza, akinek esetleg otthon jó minden, a kozmós leveles, a piszkos, szemtelen cseléd, fütetlen lakás és a többi talán és telenségek sorozata, hisz tudja, hogy mindez azért van, mert neki többre, jobbra nem telik. Ezzel szemben a kávéházban ő a korlátlan kényúr, hangjától reszketnek a márványoszlopok és a főpincér, pincér, azt sem tudja, melyik lábára álljon, ha közeledik hozzá.

Tudatosan beszélek másról, mint amiről elkezdtem volt, mert a látszólagos ellentét dacára a két körülmény között igen szoros az összefüggés. A pesti elkényeztetett vendéget,

Ajánlja
A VALÓDI
FRANCK-OT!
Ösmagánál
használ és
verőinek is!

Hacker és Társa
chinnezüst- és alpakkaárúk

Budapest, VII., Sip-u. 6.
Telefon: József 354-55.

Nagy összegű megtakarítás

érhető el minden kávéháznál, ha

az elhasznált villanykörteket

nálunk ujjaalakítatják.

Szállítunk olcsó áron garantált világítás-telepítéssel javított villanykörteket, értéktelenné vált körteit csekély ráfizetéssel ilyen teljes értékű egőkre.

Megvesszük elhasznált égőt.

Fényüzem és Karbantartás

V. Hollán u. 14.

Telefon: L. 969-83.

THONET-MUNDUS

EGYESÜLT MAGYAR HAJLÍTOTT FABUTOR-
GYÁRAK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST
IV., VÁCI UCCA 11/a.

Hajlított fabutorok

és kertiszékek kávéházak, vendéglők,
szállodák számára, közismerten leg-
elsőrendű kivitelben.

Stauffer

sajtók vezetnek!

gyéresi Szász

Prima sonka

elismerten a legjobb, finom zamatú különlegesség.
Budapest, VIII., József körút 68. szám.
Bejárt: Csepregy u. 1. ☎ Telefon: J. 455-88.

LINOLEUM ÉS GUMMI

BURKOLÁSI SZAKVÁLLALAT
CSÁSZÁR IMRE Budapest, IX., Lányei-u. 11.
Telefon: Automata 887-49.
Ajánlatok díjmentesen

PREISZ MIKSA

gőz- és villanyüzemű fehérsütemény és kenyérgyára

Gyártelep és főüzlet: VI, Kazár uccá 9. ■ Telefon: 104-84

Szállít reggel 7 órától este 7 óráig minden időben
friss süteményt és kiváló minőségű házikenyert.

akinek ma bizony nem valami rózsás az anyagi helyzete, miért is a kedve sem mondható valami ragyogónak, csak úgy és akkor lehet megtartani a kávéháznak, ha igényfokozódottságát követjük és igyekszünk minden tekintetben a legteljesebb mértékben vágyait és kívánságait kielégíteni. Hogy ezt más vonatkozásokban hogyan érjük el, arról nem akarok most szólni, de hadd szóljak arról a jelentéktelennek látszó emberkéről, akit a pesti argót *piccolónak* nevezett el. Bizony a pincértanonc nem egy felesleges intézmény, még akkor sem, ha az ipar jövőjének kérdését kissé kikapcsoljuk a tárgyalás menetéből. Aki reggeli órákban kávéházban volt és időt vett magának a reggeliző vendég ideges, ingerült állapotának megfigyelésére, láthatja csak, milyen fontos szerepe van a pincértanoncnak. A vendég, aki az álmot és kedvtelenséget még alig törölte ki a szeméből, egy megfelelő újságnak idejekorán való elébétárásával kezesebáránnyá változik át. Most már olvasni kezd és nem is veszi észre a néhány másodperces kiszolgálási időkésedelmet. A pincértanonc első és egyik legfontosabb teendője tehát a vendég udvarias fogadásából, kabátjának lesegítéséből és a kívánt újságoknak gyors kézbesítéséből áll. Ismernie kell az összes képeslapokat, azoknak helyesen kiejtett címét és azt, hogy milyen a tartalmuk, hogy egyáltalán a kérdéses laphoz forduló vendégnek is rendelkezésére tudjon állni. (Igy pl. tudnia kell, melyek a divat, technikai, orvosi, irodalmi stb. lapok). Ezen egyszerű tudomány persze nem megy a pincértanonc fejébe tölcse nélkül és ez a fölsér ott kell, hogy legyen minden pincér, főpincér, sőt a gazda kezében is, mert mint már mondtam, a tanonc intelligens viselkedéséből a vendég joggal következtethet a kávéház nivójára is.

A kávéházi üzemmel összefüggő kisebb házimunkák elvégzése is a tanonc kötelessége, melyeknek ellátására előbb jó, ha türelemmel és szakértelemmel tartott iskolázásban részesül a személyzet köréből.

Az újságok szakszerű rámozása és mappába kötése is gyorsan elsajátíthatja és ezekkel az első időre szóló technikai képzettsége ki is merült.

Nagy súly fektetendő arra is, hogy a tanoncot a pincérmesterség hármias szentségére még tanuló korában hozzászoktassuk: 1. jó modor, előzékeny viselkedés; 2. abszolút tisztaság és 3. pontosság, fegyelmeztség.

Az első pontban foglalt követelmény csak állandó tanítással és utasítással érhető el, ezt iskola nem tudja a tanulóval megtanítani, mert erre a néhány órás tanítási idő nem elegendő, annak a fiú természetévé kell válnia. Ugyanez áll a tisztaságot illetőleg is, itt is állandóan felügyelet alatt tartandó a tanonc és ha egyszer-másszor nem jelenne meg tisztán és rendszeresen munkahelyén, meg kell neki alaposan magyarázni, hogy enélkül minden más ipari foglalkozásra alkalmas lehet, de éppen egy nem lehet belőle soha: pincér. Célszerű ezért mindennapos jelentkezésre szoktatni, amikor is a főpincér vizsgálatán essen keresztül, aki a kezektől kiindulva, a kabát, ing és cipőn át vizitálja jól meg, rendszeresen van-e a fiú kinézése. A szigorú rendszer folytán a fiatal ember megszokja a tisztaságot és ennek egész pincér-életén keresztül nagy hasznát fogja látni.

Pontosságot a legnagyobb mértékben meg kell tőlük követelni, az üzletben való jelentkezésnél késésnek csak a legindokoltabb esetben szabad mentésként szerepelnie. Kell, hogy tudatában legyen, hogy neki csak feleltess van, mindenkinek az utasítását szó nélkül el kell fogadnia és az üzletből engedély nélkül perere sem szabad kimozdulni.

A fegyelmezés teljessége céljából helyes, ha a szülővel vagy gyámmal a kávé állandó kontaktusban van és ha időnkénti találkozáskor alkalmasan megbeszélhetik, vajjon a fiú rendszeren jár-e haza, keresetét az illetékes helyre juttatja-e, mert a fiatalok fogékony minden kicsapongásra, aminek aztán súlyos árát fizetheti meg.

Felügyeletünk terjedjen ki a fiú önápolására is, legyen gondunk lábhelijének alkalmas, könnyű voltára, lábának munka végeztével való alapos kiáztatására, rendszeres fürdésére és jutalmazzuk őt időnként olyasvalamivel, amivel szellemi és testi képességeit erősítheti, pl. könyv, kirándulás, sport stb.

A többi aztán már a két nagy iskola végzi el: az egyik a *tanonciskola*, melyre büszkén nézhetünk, mert olyan szakértelemmel és szerető gondossággal nevei a tanulókat mindegyikre, amire csak szükségük lehet az életben, hogy működése teljes garancia lehet a jövő

generáció fejlődésére és a magyar pincér világhírének megtartására.

A másik nagy iskola pedig a gyakorlat, az a bizonyos *élet-iskola*, melybe mindannyian járunk és ahol orunknak gyakori beütése következtében holtig tanuló maradunk. Mindig tágabb keretel kell biztosítanunk a tanonc működésének, kezdve a megterítésen, a piszok edények lefordásán keresztül, a vízfordáson át a lassú tempóban fokozott kiszolgálásig.

Ha azután tanoncidejét becsülettel kitöltötte, a tanítások és utasítások fogtak rajta, iskoláit rendben elvégezte, felszabadítása előtt töltsünk vele pár napot a konyhában, hogy személyes tapasztalásból lássa, hogyan kell az edényt tisztán tartani, a kávét főzni, tüzet tartani, tehát *ne csak pincért* reveljünk belőle, de készítsük elő, hogy idővel a maga gazdája, a *maga jó gazdája* is lehessen.

Az így kiképzett pincértanonc, mint becsületos, derék pincér iparunk fejlődésére és tanító gazdájának, tanítójának dicsőségére fog válni!

Katona István.

A százalékos-, illetve borraivalórendszer

A „Pécsi Napló“ okt. 12-iki száma egy terjedelmes memorandumot közöl, amelyet Littke Lőrinc, a pécsi Korzó-kávéház tulajdonosa — egyszersmint a kávéos országos szövetségének vidéki alelnöke — készítette a népjóléti, kereskedelmi és pénzügyminiszternek leendő átnyújtás végett.

Ebben a memorandumban Littke Lőrinc úr a borraivalónak az egész országban való eltörlését kéri.

Azt hiszem, mint budapesti főpincér, ki ebben a szakmában harminégy éve működöm, vindikálhatom magamnak azt a jogot, hogy ezzel a beadvánnyal — amely az egész budapesti kávépartestület legjobb meggyőződéssel ellentétos — foglalkozhassam.

Megszoktuk az utóbbi időben, hogy ebben a szakmában mindenki szakember, csak csodálatosan azok nem, akik ebben nőttek fel. Mindenki hivatottnak érzi magát arra, hogy a vendéglős és kávéiparra a saját véleményét — esetleg az államhatalom igénybevételével — ráerőszakolja.

Ezeket a „szakértők“-ön eddig csak mosolyogtunk, azonban a fentjelzett memorandum már más elbírálást érdemel, miután annak szerkesztője egy aktív kávéos, aki egyszersmint a kávéos országos szövetségének vidéki alelnöke is.

En teljes mértékben elismerem Littke Lőrinc úr szakértettségét, de mégis kénytelen vagyok kijelenteni, hogy ebben a kérdésben nem fogadhatom el kompetens faktornak. Az ő látóköre — természetesen — aránylag kis térre szorítkozik s közel sem ismeri a budapesti viszonyokat s így azokra vonatkozó következtetései is csak tévesek lehetnek. En a magam részéről nagyon meggondolnám, hogy a pécsi körülmények ismerete nélkül valamely pécsi kérdéssről apodiktikus véleményt mondjak. Szerintem ez speciális budapesti kérdés s ennek elbírálására elsősorban azok hivatottak, kik ezt a kérdést teljesen — nem csak elméletben — ismerik. A vidék alig egy pár modern kávéházzal nem jöhet tekintetbe.

Ezekután legyen szabad áttérnem a memorandum egyes pontjaira.

A legelső bekezdés szerint a fővárosi pincérek több gyűlést tartottak, amelyeken a borraivaló megszüntetését követelték, mert az lealázó.

A gyűléseket illetőleg megállapíthatjuk, hogy azokat nem a kávéházakban dolgozó munkások rendezték. A különböző hangzatos sok nagy része csak hírből ha ismeri. Elvégre nem nagy megerőltetésbe kerül Pesten egy „nagygyűlés“-t megszervezni.

Hogy a két kategória, amely eddig nem hallatta szavát, ellenzi a százalékos rendszert, ez a megállapítás — de csak ez — helyes. Ellenzi, mert már kipróbálták annak mindkét fajtát. Ugy a revier, mint a fixfizetéses rendszert. Minden szakember, aki abban résztvett, egyöntetűen azon az állásponton van, hogy bármelyiknek a megvalósítása a kávéipar nivójának a nullára való leszállítását jelenti. Elfelejté Littke úr, hogy itt nem pár tuat, hanem pár ezer pincérről van szó. Ezzel szemben semmi ellenvéleményt nem fogadhatok el, mert ezt bőséges tapasztalatokból állítom.

„Ha nincs borraivaló, több a pincér jövedelme.“

Ezt a legkönyebb megcáfolni, feltéve, ha a kétszer kettő mint alapot elfogadjuk. Nem tudom, hogy hogyan lesz több annak a pincérnek a jövedelme, aki a tételek 80 százalékánál kevesebbet kap, mint eddig. Nagyon sok tételnél alig kap pár fillért. Lehet, hogy a jó vidéken minden vendég többet konzumál, azonban itt Pesten a vendégek túlnyomó része egy pengőn alul fogyaszt, sőt nagy százaléka még az 50 fillért sem éri el.

A százalékos rendszernél minden pincérnek egyenlő a keresete, ami a legnagyobb abszurdum. Aki 10 éve dolgozik egy üzemben, ugyanannyit keres, mint aki ma lépett be, a többgyermekes családjára annyit, mint a nőlen s végül az elsőrendű munkás annyit, mint a lusta, indolens. Azt hiszem, az vitán felül áll, hogy nem minden munkás elsőrendű. Egyenlő kereset esetén pedig nem az indolens lesz elsőrendű, hanem az elsőrendű lesz indolens. Az egyenlő kereset az ambíció megölője. Nagyon szomorú az olyan szakma munkásainak a helyzete, ahol még a remény sincs meg arra, hogy a tudás, a szorgalom érvényesülhet.

Következőben azt állítja, hogy a borraivaló a vendég hangulatától s nem a munkától függ

DIETZ PEZSGŐ

Telefon: Au 866-5

Arany (édes)
Ezüst (félédes)
Cremant rosé (édes)

TÖKÉLETES

AZ

Optima

JÁTEKKÁRTYA
GÁRTIA HAMBURGER és BIRKHOLZ
PÁRIIS NYITÓKÁRÉK BÉSZÉLVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST
TELEFON I. 902-57 / 903-46

BORPALOTA R.-T. BUDAPEST

Pincészetek: VIII., Kenyérmező uccá 6.
IX., Fővám tér 14.
TELEFON: JÓZSEF 395-64, J. 346-11.

Kitűnő minőségű palack és hordós borok.

VILÁGÍTÓ

TELEFON 418-19 W.

Bokor és Korein

BUDAPEST
RAKÓCZI-UT 34

CÉG TÁBLAK

Elsőrendű
kivitel!

Kávéházak és vendéglők légfűtési berendezését

szakszerűen végzi

KOCH JENŐ

Meidinger- és folytonégőkályha-gyáros
BUDAPEST, VI., SZONDY UCCA 53.

Telefon: Aut. 208-69.

Tervezés díjtalan!

Alapítva
1899.

Gazdaságos
tüzelés!

s a borralaló mellett sokszor gorombáskodnak.

Erre vonatkozólag csak annyit, hogy Pesten túlnyomóan — kávéházakról beszélek — a levonás szokásos s így üzletenként ügyszólván állandóan egyforma keresete van a felszolgálónak és nem bizonytalan. A gorombáskodás pedig független a borralalótól, ez a vendég és a pincér műveltségi fokától függ.

Helytállónak látszó pont a következő, amely szerint a közönség jár a legjobban, mert hiszen a mai pl. a feketénél 20 fillér borralaló helyett csak 4 egész 8 tized fillért fizet. Igaz, hogy föntebb azt mondja, hogy a pincér jár jobban. Nem kutatom, hol a tévedés, de szeretném azt a fényképet elküldeni Littyé úrnak, amit arról a pincérről készítenek, aki a fekete után 4 fillért kap az eddigi 10 helyett.

Nagyon furcsa szakális felfogásra vall, hogy a pincér keresetének a rovására legyen a többi leteke. Az már aztán, hogy a cigányt is százalékolni akarják, a komikum országába tartozik.

Egyik nagyon fontos pont az, amely szerint „A borralalórendszer eltörlése, a pécsi rendszer bevezetése az állam érdeke szempontjából is kívánatos, mert bevétel-többletet jelent” sőt még a „Társadalombiztosító” bevételét is emeli. A memorandum szerint a pincérek a borralaló után sem fizetnek adót. Itt megvalom, zavarban vagyok. Nem akarom azt állítani, hogy az alelnök úr aláír valamit, amit nem olvasott el, de viszont mint a kávéosok ország szövetségének vidéki alelnöke, bizonyára tudja, hogy a pincérek kereseti adó szempontjából három osztályba vannak sorozva s a borralaló után igenis jelentős kereseti adót fizetnek. (Lásd kávéosok évkönyve 128. oldal.)

A „Társadalombiztosító”-ban pedig mint az alelnök úr is bizonyára tudja, a pincérek a legmagasabb, a 10-ik osztályban vannak. Tehát egyelőre a „Társadalombiztosító” nem juthat több bevételhez, ha csak a pécsi rendszer hatása alatt nem szerveznek még egy 11-ik osztályt, hogy a „Társadalombiztosító” is jól jöjjön ki. Mert hiszen szegényre rá is fér.

A következő szakasz az óvadékok és a főpincérek hozza fel.

A legelőkelőbb üzletekben nincs óvadék s ép ezek a főnökök általánosan elismert szakemberek világvárosi szempontból is, ellene vannak a százalékos rendszernek, mert ettől az ipar prosperitását féltik és — tegyük hozzá — joggal. Százalékokat pedig a főpincér Pesten sehol sem kap, a fantasztikus főpincéri keresetek pedig csak a mesékben vannak.

Az etikai szempontokat illetőleg csak annyit, „legfőbb szempont, hogy a pincér már is szűkös keresetere csökkenjen.” A kenyér mellett eltörpül minden rosszul értelmezett etikai szempont. Minden olyan rendszer, amely kisebbit a keresetet, a zugolódás árját zúdítja az üzemekre. A hiányzó kenyeret pedig ma meg etikával sem lehet helyettesíteni.

Azt hiszem az előadottakban bebizonyítottam azt, hogy a jelzett memorandum — habár annak intencióját megértem — teljesen nélkülözi a gyakorlati szempontokat, sőt több helyen vaskos tájékoztatanságot árul el.

Hogy azonban minden további kontroverziának vége szakadjon, van egy ajánlatom: Tessék az összes dolgozó munkásokat titkosan leszavaztatni, milyen rendszert akarnak?

Figyelembe ajánlom még azt is, hogy a mai kávéház több mint száz éves fejlődésnek az eredménye. Külföldön is van kávéház, de

az nem a pesti kávéház, hanem valami egészen más.

Nekem még élénk emlékezetemben van 1918 ősze, amit olyan nagyon sokszor elfelejtettek. A frontról hazajövet a maihoz hasonló pincérmozgálatba kerültünk bele. Nem tudom, hogy a későbbi zavar felidézéséhez milyen arányban járult hozzá, de mindenesetre megfontolandó, hogy szabad-e ma, a mai módfelelt nehéz körülmények között egy eléggé át nem gondolt inkább csak jelszavakon nyargaló akciót kezdeményezni, ami az összes hozzáértők véleménye szerint minden érdekelte félre csak káros lehet.

Pap János
a Seemann kávéház
főpincére.

Hivatalos rész

8

Igen tisztelt kartársak!

Az előző évek példáját követve ez évben is újból megindítjuk munkanélkülieket segélyező akciónkat.

Ugy hisszük, hogy részletes indokolásra szükség nincsen, magunk is érezzük a gazdasági válság szomorú következményeit és így képzelhető mekkora azoknak a munkatársainknak nyomora, akik a tél küszöbén munka nélkül, kenyér nélkül és sokszor családjukkal együtt fedél nélkül állanak.

Sokkal gyengébbek a mi erőink, hogy ezt a nyomort teljesen megszüntethessük, de legalább valamit enyhíteni módunkban áll.

Ismét kartársaink kipróbált áldozatkészségéhez fordulunk azzal a kérrrel, könyörüljenek meg sok száz munkáscsalád nyomorán és járuljanak hozzá azok némi támogatásához.

Indítsák meg üzemeikben a gyűjtést, vonják be abba a munkába álló alkalmazottakat és az ily módon összegyűjtött összegeket küldjék be hetenként ipartestületünk irodájába.

Bizuk ipartestületünk nemes tradícióiban, hogy felhívásunk eredménnyel fog járni és kartársaink és alkalmazottaink jó szíve lehetővé fogja tenni a nagy nyomor enyhítését. Budapest, 1929. okt. 26.

Kartársi üdvözléttel

Dr. Havas sk. Mészáros Győző sk.
főtítkár. elnök.

*

Budapest székesfőváros polgármestere.
143254—198-X.

Tárgy: Intézkedés a jégszállítással kapcsolatban előállítható fertőzések megakadályozása ügyében.

Rendelet.

Az élelmiszerek romlásának megakadályozására, valamint az italok hűtésére szolgáló jég szállítása és kezelése ellen elhangzott panaszok alapján megindított vizsgálatokból megállapítottam, hogy ennél az eljárásnál a közegészségi érdekeket és követelményeket figyelmen kívül hagyják, ami súlyos veszélyt idézhet elő.

Ezért az 1876. évi XIV. tc. 157. §-ának c) pontjában biztosított jogomnál fogva, a járványok és tejkorok megelőzése érdekében a tisztifőorvosi hivatal javaslatára elrendelem, hogy:

I. az élelmiszerek és italok hűtésére szol-

gáló jeget csakis korhadásmentes, gyalut deszkával hézagmentesen kibélelt kocsiban szabad szállítani;

2. a jeget szállító kocsikat állandóan tisztán kell tartani, naponként le kell surolni, mosni;

3. a jég szállítása alkalmával használt kocsitakarót (ponyva) állandóan tisztán, piszkos és portmentesen kell használni;

4. a jeget a kocsirol az erre a célra készített bádogedényben, vagy drótfonatból készült kosárban kell az üzletekbe és jégszekrényekbe szállítani;

5. a jeget az üzletek ajtaja elé, járdára vagy más közhelyre helyezni nem szabad, amennyiben az üzlet nincs nyitva, akkor a jeget egy magas, tővel ellátott bádogtartályba kell helyezni, amely állandóan erre a célra tisztán és jókarban tartandó.

Felhívom a ker. előljáróságokat, továbbá a ker. előljáróságok útján a ker. tisztai orvosokat és vásárfelügyelőket, valamint a vásárcsarnokok igazgatóságát, hogy ellenőrzéseik alkalmával különös figyelmet fordítsanak e rendelet legszigorúbb betartására.

Aki e rendeletet ellen vét, kihágást követ el és eselekménye az 1876. évi XIV. tc. 7. §-a alapján büntetettik.

Erről a tanácsi I. V., VIII., és X. ügyosztályt, a tisztifőorvosi hivatalt, a ker. előljáróságokat, a ker. előljáróságok útján a tisztiorvosokat és vásárfelügyelőket, a vásárcsarnokok igazgatóságát, Budapest Jogszabályai szerkesztőségét, továbbá a budapesti hentesek és mészárosok, fűszeresek, szatócsok, kávémérészek, kávéosok, vendéglősök és tejtermékeskedők ipartestületeit, tejesarnokok vállalatának vezetését és a pesti jéggyárak vezetőségét értesítem, a pesti m. kir. államrendőrség főkapitányságával pedig átíratban közlöm.

Budapest, 1929. augusztus hó 7.

Dr. Berczel sk.
h. polgármester

Mestervizsga megismétlése. Az ipartörvény végrehajtása tárgyában kiadott 78.000—1923. K. M. sz. rendelet 54—55. §-ai szerint alakult iparos- és mestervizsgáló bizottságok a vizsgálat sikerelensége esetén nem utasíthatják a vizsgázót újabb vizsgálat letételére, mert az említett rendelet 69. §-a ilyenkor csak arra ad nekik jogot, hogy megállapítsák a gyakorlati időt, amely az eredménytelenül vizsgázott egyén szakképzettségének teljes megszerzéséhez előreláthatóan még szükséges és hogy ennek az időtartamnak a feltüntetése mellett az előírt mintájú bizonyítványt kiadják. Újabb vizsgálat tartását csak maga a vizsgázó kérheti és pedig abban az esetben, ha a korábbi sikertelen vizsgálatról kiállított bizonyítványban megállapított gyakorlati idő többlet túlhoszúnak tartja.

FRANÇOIS PEZSGŐ
Crémant Rosé
Transylvania sec

Kristály forrásvíz legyen mindennapi italdod!

A legjobb kávé

Írta: Carl Georg von Maassen.

Ahelyett, hogy a kávéport öntenék a forró vízbe, sokkal ajánlatosabb, ha előbb a kávé-t a fazékba tesszük és szárazon addig melegítjük, míg érezhető aromát terjeszt, ekkor azonban rögtön rá kell öntenünk a másik edényben forralt vizet s továbbra úgy járunk el, ahogyan Pücker előírja.

Fontosabb szerintem annál, hogy az edény milyen fémből készült, az edény építési módja. Az olyan edénnyel, amelynek felső kerülete szélesebb, mint az alsó (ma az ilyeneket vizesköcsögnek nevezik), nem érem el ugyanazt az eredményt, mint az olyannal, melyben fordított a viszony. Ez valószínűleg a forrásban lévő víz áramlásaival függ össze s ajánlanám valamelyik kémikusnak, aki ezen eset iránt érdeklődik, hogy végezzen ilyirányú kísérleteket. Tűzálló üvegedényekben ezek az áramlások könnyen megfigyelhetők. Egyik újabb használati utasításban, mely a legjobb kávé elkészítési módjára vonatkozik, ez áll a török kávéról, szólva: „A fenék átmérője kétszerese legyen a nyílás átmérőjének, mert ilyenkor a kávé kitárlása után a finom kávé-ülék az edényke fenekén marad vissza.” Mintha csak ez volna az egyetlen értelme a különleges formának! Nem tekintve azt, hogy az edény *magasságának* is pontosan meghatározott arányban kell állnia a fenék szélességével, tudniillik 1:1, a törökök még több, másféle okból készítették rézfazekaitak ilyen formában. Elsőben is azért volt kívánatos a széles fenék, mert az edényeket közvetlenül az izzó hamuba állították. Ilyen eljárást követelt meg a keskeny felső nyílás is, amely arra szolgált, hogy meggátolja a hamunak és a füstnek a folyadékba jutását. Epen így meggátolta az aroma elpárolgását, valamint a felszín túlerős forrását.

A forrás kezdetekor a víz mozgása a fazék alján keletkezik s innét vízszintes nyolcasokban száll lassanként a magasba. Csak ezután képződik a felszínen a bugyborékolás. Minden bizonyos csak egy feltevést követek, amely azonban hamis is lehet, ha azt mondom, hogy épen a forrásban lévő víz áramlása — különösen a forrási folyamat elején — a legnagyobb fontossággal bírnak a tökéletes ital elkészítésének, vagyis a kávépor tökéletes kihasználásának szempontjából. Csak ebben az esetben volna a törökök által adott alakja főzőedényeknek egészen pontosan meghatározott arányaiban döntő hatása. Majd csak egy fizikai kísérlet, amelyet azonban mindeztideig még nem kíséreltek meg, lesz arra képes, hogy e téren világosságot teremtsen. A törökök minden valószínűség szerint csupán finom ösztönük után indultak edényeik helyes előállítás módja tekintetében.

A Pücker által ajánlott hatszori felforrálás tapasztalataim szerint fölösleges, mert az a veszély fenyeget ekkor, hogy a kávé huzamosabb forrásba jön, ami pedig okvetlenül kerülendő. Háromszorosan egészen rövid felforrás a helyes és ez teljesen elegendő. Ennél a készítmény módján egyszerűen elengedhetetlen az, hogy a kávészemek őrlése a valódi török réz-őrlemben történjék, mivel az európai rézbadogból készült utazatok gyakran nem megfelelőek. A kávépornak az ujjak közt olyan tapintatúnak kell lennie, mint a finomra őrölt buza lisztnek.

Itt tanácsos, ami más elkészítési módnál ninesen, hogy a kávészemeket röviddel a használat előtt először nyitott serpenyőben világosbarna pörköljük. Ertekezésesnek második részében még bővebben szölok erről a fontos mozzanatról, valamint a kávészemek helyes megválogatásáról. Itt csupán csak annyit kívánok előrebocsátani, hogy a mozsárban széttört kávészemekből sokkal finomabb kávé lehet nyerni, mint a darálóban őröltből. A keletieknek kis henger alakú rézdaralóik mellett, amelyeket övükben is hordhatnak, fazsaraik is vannak, nehéz dorongokkal és nagyobb városaikban általános törőmozsár (tachmisshane) is létezik, amelyben az egész város kávészükségletét török és szitalják. Az itt foglalkoztatott emberek állítólag rendkívül élénk természetűek és értelmes külsejűek, amit a kávégőz serkentő hatásának a javára írunk.

A török kávé elkészítési módját illetőleg számtalan útleírásban találunk több-kévesb pontosságot. Majdnem mindig eltérnek egymástól egyik vagy másik pontban, de hosszadalmas volna itt ezeket az eltéréseket felsorolni, minthogy lényegében mégis mindig ugyanarra az eredményre jutunk. Egyszer az utasok megfigyelése hibás, vagy később emlékezetből írták le pontatlanul, másszor ép úgy közreírhat a vidékek, avagy az egyes törzsek különbözősége. Ninesen olyan arabiai útleírás, még ha a szerző csak éppen hogy az orrát dugta be az országba, amelyben ne es-

nék szó a remek, felülmúlhatatlan török kávé-ról. De a szakértő: ilyen olvasmányal mégis a fejét csóválja, például: ha azt olvassa, hogy a házigazda saját tenyeréi közt morzsolja szét porrá a pörkölt kávészemeket. Mert ez csak azt bizonyítja, hogy a szemek a pörkölőben szénén égtek, tehát éppenséggel pokoli főzetet eredményeznének. Ez esetben szivesebben vesszük *Mark Twain*-nak, az amerikai humoristának nyíltságát és becsületességét, aki így ír „Egy török fürdő” című útirajzában: Erre (t. i. a nem túlságosan örvendetes fürdőre) behozta (t. i. a fürdőmester) a világhírű török kávé, amelyet a költők számos nemzedéken keresztül oly elragadtatással énekelték meg, s én rávettem magam: mint az utolsó reményre, amelyet Kelet fényűzéséről szőtt álmaimból még megmaradt. Újabb csalódás! Minden nemkeresztény ital közül, ami valaha csak ajkamon áthaladt, a török kávé a leggyalázatosabb. A csésze kicsi, összekeneve üledékkel, a kávé fekete, kellemetlen szagú, undorító ízű. A csésze fenekén félhüvelyk mélységű iszapos csapadék. Ez lecsúszik a torkom, miközben részecskéi útközben megakadnak és kellemetlen, esiklandozó érzést keltenek, ami viszont órahosszú tartó ugatást és köhögést okoz. Hogy milyen kávé-t tart *Mark Twain* a maga számára a legmegfelelőbbnek, azt bizonyára maga sem tudja, de hogy nagyrészt általános érvényű igazság van ebben a jellemzésben; azt nem lehet letagadni.

Az időszakok a törökkávékészítés tekintetében nem változtak, még kevésbé javítottak rajta. Azért nagyon értékesek számunkra épen a régebbi tudósítások, minthogy még ma is sok mindent tanulhatunk belőlük. Véleményem szerint különös figyelmet érdemel közülük ebből a szempontból az „Utazás Törökországba”, amelynek írója, *Griffiths* karavánal járta be az arab sivatagot. Minden táborozási helyen a legelső cselekmény a kávé elkészítése volt, amely állandóan bizonyos ünnepléssel volt egybekötve. Az egyedül kéznél levő tüzelőanyag az úton heverő száraz tevehulladék volt, amelyet kő és tapló segítségével gyújtottak meg. *Griffiths* írja: „Az őrölt vagy törött kávé-t rendkívül finom por alakjában légmentesen elzárt fadobozban tartják. Ha szükség van rá, a kávé felszínét ugyancsak fakanállal szedik le. Készítéséhez két kávéskanna kell. Az egyikben forró víz van a legutóbb ivott kávé üledékével keverve, a másikba friss kávéport töltenek és tüze teszik, hogy forró legyen, még mielőtt a forrásban lévő vizet ráöntik. Az egészet kétszer vagy háromszor forralják fel és szükséges, hogy mindannyiszor leülepedjék a kávé. Legutóbbára néhány csepp hideg vizet öntenek a kávéskannába és fedővel lefedik, amelyet előzőleg szintén hideg vízbe mártottak. Miután leülepedett, a tiszta oldatot abba a kannába öntik, amelyben a forró víz volt, vagy pedig nyomban csészébe töltik, mielőtt néhány csepp hideg vizet adtak hozzá, mert a török és az arab ember nem irtózik úgy a zavaros kávé-tól, mint az európai. Magam is gyakran megpróbáltam a régi üledéket a friss kávépor hozzátételével használni. A török módszerrel egy kevés előnye van, de a karlsbadi szűrő-módszernél alaposan elrontanók vele kávékat és csupán hig, élvezhetetlen levét kapnánk.

A törökkávé legajánlatosabb készítmény módját fejtegetésünk elején közöltük: minden csésze külön készült. Azonkívül ez a kávéfogyasztás legegészségesebb módja, nagyon izletes is, habár nem minden kor legizletesebbike. A hideg vízben feltett kávéval nem válik érezhetővé a forrázott kávé erősen izgató hatása, hanem a török ember nyugalmát és filozófikus megtisztultságát kölcsönzi nekünk ez és ezáltal, amint ők, úgy mi is, ösörög emberekkel lehetünk, még ha az ő mintájukra 20—30 csészével megiszunk naponta ebből a fekete isteni italból.

Fordította: *Havas József*.
(Vége).

A prohibíció és Magyarország

A Párisban székelő Prohibíció Elleni Nemzetközi Liga, a Libertas, az alkoholprohibíció ellen alakult magyarországi egyesület adatai alapján most küldte szét különböző állambeli tagegyesületeinek, melyek között a magyar Libertas is helyet foglal, legutóbbi körlevélét, melyben a prohibíciónak néhány legújabb adatát, amelyek *Magyarországra*, Németországra, az Egyesült Államokra és a Nemzetek Szövetségére vonatkoznak, ismerteti. Magyarországon, amint a Nemzetközi Liga körlevelében megállapítja, prohibícióval olyan értelemben, amint azt az Egyesült Államokban és Európában több északi államában látjuk, nem találkozunk. De nem is képzelhet a kormányzat Magyarországon, mely azokat a fontos gazdasági érdekeket, amelyek nálunk a szesztermeléshez fűződnek, figyelmen kívül hagyná. A fennálló ilyirányú korlátozások a gazdasági érdekeket kevésbé sértik és inkább szociális jelentőségűek. A körlevél különösen két fontosabb prohibíciós korlátozást emel ki, az egyik az 1921-ből való törvény, amely a szesz italok kiszolgáltatásának szombat estétől hétfő reggelig való tilalmát írja elő, a másik az 1927.33. t.-c., amely a 18 éven aluliak nyilvános helyeken való szeszfogyasztását tiltja meg. Amint a jelentés igen helyesen megállapítja, Magyarországon a prohibíciót inkább a nyomasztóan súlyos gazdasági helyzet jelenti, amely a szélesebb néprétegek részére a szeszfogyasztást szinte lehetetlenné teszi, másrészt a súlyos és nagyszámú adók, amelyek a szesztermelést és fogyasztást erősen korlátozzák. A továbbiakban a jelentés részletesen kitér azokra a nehézségekre, amelyek a piacát veszített magyar bortermelést az értékesítésnél akadályozzák, bár a mindinkább esőkenő borárak a külföldi elhelyezésnek kedveznek. A sörtermelés is az ország megesonkítása folytán lényegesen veszített jelentőségéből és állandó nehézségekkel küzd. Ugyanez a helyzet a szesztermelésnél és fogyasztásnál is, melynek legjellemzőbb bizonyítéka, hogy a kb. 5 literes fejkvóta a negyedére esökkent.

Egyveleg az amerikai prohibíció dzsungeléből

Szescsompészés a tengeraltjárón. Az amerikai prohibíciós őrsereg legénysége legutóbb a Detroit folyón két tengeraltjárót fogott el. A két hajót, mely a kanadai partok felől rendszeresen csempészte az alkoholt az Unióba, a csempészek teleerakták szeszestitákat tartalmazó ládákkal és azután a víz alá süllyesztették. A prohibíciósiztek a víz mélyében egy sodronyvezetékkel is felfedezték, mely a tengeraltjáró hajókat az amerikai partig vezette. Ezenkívül a csempészek kis szándókat is alkalmaztak, amelyekkel buvárijaik a tengeraltjáróról a ládákat a partok közelében tartózkodó moterosónakokra rakták át. Amint a hatóságok megállapították, a tengeraltjárók gépei igen jó állapotban voltak és alkalmasak a hajózásra.

Egy amerikai őrhajó többször rálőtt egy kanadai hajóra. Egy amerikai parti őrhajó a kanadai vizeken előzetes figyelmeztetés nélkül többször rálőtt a kanadai Shawne nevű hajóra, melynek legénységét szeszcsompészéssel gyanúsították a vámőrök. A kanadai hajó súlyos sérüléseket szenvedett, miert is a hajó angol tulajdonosai a kanadai kormány utján

benyújtott tiltakozásukon kívül az amerikai kormánytól kártérítést követelnek. A kanadai kormány szerint az amerikai vámőröknek nem volt joguk a Shawre-ra tüzelni.

* Ujabb prohibíciós ügy. Howell republikánus párti szenátor, aki a prohibíciók egyik vezető személyisége az Unióban, néhány nap óta Amerika radikális szárazzá tétele érdekében kifejtett temperamentumos állásfoglalása folytán sokat hallat magáról. Így legutóbb kijelentette, hogy Washington, a Fehér Ház és a szenátus városa, az Egyesült Államok egyik legnedvesebb városa. Kijelentésére Hoover elnök felszólította, hogy állításait megfelelően bizonyítsa. Mire Howell kijelentette, hogy nyilatkozatában nem volt szándékában az elnököt támadni, egyuttal a már régebben napvilágot látott adatokra hivatkozott, melyek szerint igen sok szenátor és képviselő áll alkoholszállítókkal állandó érintkezésben.

HIREK

MIRŐL NE FELEDKEZZÉK MEG?

November 5-ig megfizetendő a IV. évnegyedre szóló házház első részlete.

November 6-án befizetendő a nem általánosan zenés kávéházak vigalmi adója.

November 10-ig tartoznak a Forgalmi és Fényüzési Adóközösség tagjai október havi általánukat befizetni.

November 10-én fizetik a fényüzési adót azok, akik nem tagjai az adóközösségnek. Befizetendő a kereseti, jövedelmi, inség, vagyonadó, valamint az italmérsi illeték IV. negyedévi részlete. — Befizetendő a személyzet illetményéből az előző hónapban levont kereseti és rokkant ellátási adó.

November 20-ig befizetendő az általánosított és zenés kávéházak vigalmi adója.

A munkanélküliek javára szolgáló gyűjtés eredménye hetenként beküldendő.

A Magyar Kávéipari Évkönyv V. évfolyama sajtó alatt van és megrendelhető.

#

A Magyar Kávéipari Évkönyv ötödik évfolyama jelenik meg a jövő hónap folyamán. Azt hisszük, felesleges kártársaink figyelmét arra felhívni annak az ipar minden ágazatát felölelő tartalma, bőséges és pontos cimanyaga már a multban is jó szolgálatokat tett úgy kártársainknak, mint az iparral összeköttetésben állóknak. Az Évkönyvben ez évben természetesen benne lesznek mindazon változások, amelyek az év folyamán törvényhozási, közigazgatási uton elrendeltettek és az ujonnan felvetődött kérdések fontos magyarázata, a meghozott elvi döntések, amelyeket egyes konkrét esetek aktualissá tettek. Az Évkönyv iparunk egy évi munkájának reprezentatív összefoglalása és azt senki sem nélkülözheti, aki a kávéiparban működik, vagy az azal összeköttetésben áll. Az Évkönyv szerkesztését, úgy mint eddig, Mészáros Győző ipartestületi elnök és dr. Havas Nándor főtitkár végzik.

A genfi szövetség zászlószentelése. A szállodások és éttermi alkalmazottak nemzetközi genfi szövetségének magyarországi főcsoportja kedden, október 22-én délután 5 órakor szentelte fel zászlaját a belvárosi főpöbléniatemplomban. Az ünnepélyen többszáz főnyi vendégsereg gyűlt egybe. Megjelent a fenti szövetség newyorki szekciójára részéről Pick Tivadar, a gráci és bécsi szekcióit Kramberger János képviselte. Félöt órakor érkezett meg a zászlóánya, Gundel Jánosné, akit a budapesti főcsoport elnöke, Reichardt György fogadott. Ezután bevonult az ünneplő közönség a templomba, ahol megkezdődött a beszantelési ünnep. Bednárz Kóbert apátplébános végezte el a beszantelést fényes papi segédlettel, mely után a különböző szövetségek kiküldöttjei verték be a sekrestyében a zászlóba a szegeket. A Budapesti Szállodások és Vendéglősök Ipartestülete nevében Malosik Ferenc és Gundel Károly, a Budapesti Kávéos Ipartestülete nevében Mészáros Győző elnök és dr. Havas Nándor főtitkár, a Budapesti Idegenforgalmi Hivatal nevében Markos Béla igazgatóhelyettes, az Idegenforgalmi Szövetség nevében Popper Ferenc kormányfőtanácsos helyezte el a szegeket a zászlóba. Este 9 órakor a Vigadó termeiben 300 terítékes díszvacsorát tartottak a zászlószentelés alkalmából, amelyen az ünnepi beszédet Csik József mondotta. A felszólalások során Mészáros Győző ipartestületi elnök magasroptú beszédében üdvözölte az ünneplő egyesületet és kívánt további sikereket.

Minden kávées tartson üzletében Zwack-féle Unicumot és likőröket, mert azt állandóan keresik és fogyasztják. Az Unicum eredeti palackból mérendő, mert a vevő így látja, hogy csakugyan eredeti árut kap.

Külföldi iparoktatási intézetet végzett fiatalok kaphat-e képzéséhez kötött ipar körében való alkalmazásra munkakönyvet? Minthogy a kérdéses fiatalok 18. életévét még nem töltötték be, szakiskolai tanulmányait pedig nem olyan intézetben végezték, melynek bizonyítványa képező erejét a törvény 20. §-a alapján a kereskedelemügyi miniszter megállapította, munkakönyv az illetőnek nem adható, hanem a kereskedelemügyi miniszter úrhoz terjesztendő fel annak elbírása végett, hogy a kérdéses bizonyítvány alapján a munkakönyv kiállítható-e?

Tisztelt Kávées Urak! Ha súlyt helyeznek arra, hogy vendégeik meg legyenek elégedve; csak a **Zwack-féle Golf-Orangead**-ot szolgáljanak fel, mert az nem essenciákból készül, hanem narancsból és nines kátrányfestékek festve.

Külföldi állampolgár miként alkalmazható iparossegédnek? E kérdésben a soproni kerületi Kereskedelmi és Iparkamara a következő szakvéleményt mondotta: Az a külföldi állampolgár, aki útlevél nélkül jött át a határon, azonban ok a kiutasítására nincs, rendőri felügyelet alá kerül. Minthogy pedig a rendőri felügyeletet elrendelő véghatározat a külföldi számará mindaddig, amíg a hatóság a felügyeletet megszünteti, a rendőri felügyelet alatt álló külföldi részére lakóhelyül szolgál, a rendőri felügyelet alatt álló külföldi részére lakóhelyül kijelölt község területén munkát vállalhat.

A tanonciskola mulasztása. Sürgős munkák végzése — a 6000—1924. V. K. M. számú rendelet 27. §-ának d) pontja szerint — a mulasztott órák igazolásul szolgálhat, azonban e címen előzetes kérelemre egyes tanórák alól a tanító, három napra terjedő órák alól az igazgató, egy hétre eső órák alól az igazgató javaslatára a felügyelőbizottság elnöke adhat felmentést, de ez a felmentés egy-egy tanoncnál tanévenként kétheti tanítási óraszámot túl nem terjedhet. Mulasztászámba megy a tanoncanak a tanórákon elkesve megjelenése is. A munkaadót azonban mindjárt az első igazolatlan mulasztásánál, illetőleg az azzal egy tekintet alá eső későnjövésnél nem lehet büntetni, miután abban az esetben az idézett rendelet 28. §-ának a) pontja értelmében az igazgató figyelemzetti a munkaadót a tanonc mulasztására és felhívja a pontos iskolalátogatásra.

Az üzletbérölvédelem szabályozása. A bérhelyiségek bérölő jogainak védelme már esztendő óta napirenden van, azonban maguk az érdekeltek sem tudtak e kérdésben egységes álláspontot elfoglalni. Amióta ugyanis a francia törvényhozás a bérölési szerződést, illetve a bérölőnek a helyiséghez fűződő érdekeit „kereskedelmi tulajdonnak” minősítette Európaszerte, megerősödött a bérölőérdekelteknek az a követelése, hogy az állam a bérölőhöz fűződő érdekeket messzemenően oltalmazza és a ház tulajdonosával szemben biztosítsa a bérölőt arra az esetre, ha indoklatlan felmondással vagy pedig bérének méltánytalan emelésével akarnák megfosztani üzletbérölésüktől. A kereskedelmi tulajdon fogalmának meghonosítását sürgette nálunk is a bérölőérdekeltség, egyrésze, arra való hivatkozással, hogy az iparos vagy kereskedő esztendő hosszú munkájával, reklámjával a bérölőhelyiség helyzeti értékét növeli és méltánytalan volna, ha ettől az értéknövekedéstől a bérölőt kártérítés nélkül elzárják. Az érdekeltségnek tehát az volt a felfogása, hogy francia mintára meghagyják ugyan a háztulajdonosnak a bérlet feletti korlátlan rendelkezési jogot, de azzal a kötelezettséggel, hogy a bérlet felmondása esetén a háztulajdonos bérölőjének kártérítéssel tartozik. Hosszantartó tárgyalások után a bérölővédelem kérdésében karöltve működő ipari és kereskedelmi érdekeltségek megállapodtak arra nézve, hogy lemondanak a kereskedelmi tulajdon meghonosításának óhajáról és ezzel természetesen visszavonulnak az ebben foglalt kártérítési követelésektől is és más eszközökkel főrekednek a bérölő érdekeinek biztosítására, összhangba hozva javaslatukat a háztulajdonosok szempontjaival is. Az ipari és kereskedelmi érdekeltségek már a legközelebbi napokban országos mozgalmat indítanak a bérölővédelem intézményes biztosítása érdekében és programjuk központjában a bérölő opció-jogának elismerése áll. Az érdekeltségek most azt kívánják, hogy öt évi bérlet után a bérölő a bérölőhelyiségre opció-jogot kapjon s így ne fordulhasson elő az az eset, hogy helyiségéből indoklatlanul kitehessék. A béremelési jog továbbra is fenn fog maradni és így a háztulajdonosnak az a joga, hogy a helyiségért a legmagasabb bért kapja, semmiképpen sem lesz korlátozva, korlátozva lesz azonban az a lehetősége, hogy személyi okokból vagy más szempontok figyelembevételével méltánytalanul megfossza a régi bérölőt attól a helyiségtől, amelynek bérét az továbbra is hajlandó volna fizetni. Mint a Kávéos Lapja jelentette, az érdekeltségek a bérölővédelemnek ezt a javaslatát elsősorban a főváros lakbér szabályrendeletében óhajtják megvalósítani, céljuk azonban az, hogy az intézményes bérölővédelem az ország egész területén érvényesüljön.

ÖZV. BERKOVITS KÁROLYNÉ

papírárugyára

Budapest, VII., Sip uca 4. • Tel.: J. 425—31.

Hektogram sokszorosító, papírszalvéta, tálpapír, étlap, block, fogzáró, billiárdgolyó, dávkó, dominó, sakk törv. védett fémkéretes újságmappa és az összes kávéházi kellékek elismerten legolcsóbb beszerzési forrása.

Az Országos Tanoncvédő és Gondozó Szervezet a tanoncok jobb jövőjéért. Országos érdeklődés mellett alakult meg gróf Zichy János elnöke, Kálmán Gusztáv ny. kereskedelemügyi államtitkár és P. Szabó Géza ny. főispán, országgyűlési képviselő társelnöke mellett nyáron az Alföldi Magyar Közművelődési Egyesület kebelében a miniszteriumok kiküldöttjeinek és a szfv. képviselőinek jelenlétében az Országos Tanoncvédő és Gondozó Szervezet, amely — a nagygyűlés határozatából kifolyólag — most felirattal fordult az egyes szakminiszteriumokhoz és a szfv. tanácsához. Ebben a feliratban a magyar tanoncifjúság kulturális felkarolása és szociális védelme érdekében alakult szervezet megállapította, hogy a gazdasági élet egyre fokozódó nehézségei legjobban a fiatalok tanone ifjúságát sújtják. Ezért van szükség a törvényes munkávédelmi intézkedések hatályosabb végrehajtására és a megváltozott viszonyoknak megfelelő korszerű kiegészítésére. Törvényesen kell rendezni a tanoncok fizetésének és ellátásának kérdését, gondoskodni kell egészséges lakásokról, mert a mai viszonyok mellett nagymértékben pusztít közöttük a tüdővész, hiányos táplálkozásuk és ruházódásuk miatt minden más betegség. Lakáskérdésük megoldására gondoskodni kell otthonoknak minél nagyobb számmal való felállításáról, a vidéki tanoncok napközi étkeztetéséről, a beteg tanoncok egészségügyi ápolásáról és gyógyításáról, a szegénysorsúak felruházásáról. Az iskolaorvosi intézmény működését ki kell terjeszteni a tanonciskolákra is. Mosdóhelyeket és tőmegfürdőket kell részre berendezni. Rendezni kell különösen a leánytanoncok nyári szabadságának kérdését. Az országos otthonok tanonckönyvtárakat kell szervezni. Ki kell építeni a pályaválasztási tanácsadást és a tehetséges tanoncok különleges kiképzéséről is gondoskodni kell. Szükségesnek látszik a tanoncok jogi képviselőiténél rendszeresítése és egy központi panasziroda szervezése. Ez értekezlet nyomatékosan felhívja a kormány figyelmét ezeknek a nagyfotosságú szociális és kulturális törekvéseknek az eddigieknél hatásosabb pártolására és arra kérte úgy a kormányt, mint a szfv. tanácsát, hogy a maga körében is kezdeményezzen a magyar tanoncifjúság szociális helyzetének javítására irányuló intézkedéseket.

A pénzbedobásos telefonautomaták ügyében Mészáros Győző ipartestületi elnök tisztelt K. Ol. Ferenc államtitkár úrnál, kit a kincstári készülékek felszerelésének sürgős elrendelésére kért fel. Az államtitkár úr közölte, hogy bár a rávbeszélő-igazgatóság még nem rendelkezik korlátlan számban ily készülékekkel, de a meglévőnek a kávéházakban a jelentkezés sorrendjében való felszerelése iránt intézkedni fog. Tudomásunk szerint a rendelkezés kiadott, amennyiben néhány kávéházból már a kincstári készülékek — melyeknek költségszámja havi 4 pengő — már e napokban felszereltettek.

Csőd alatt álló egyén iparüzése. Az 1884. évi XVII. tc. 15. §-a szerint, ha az iparos, kereskedő csőd alá kerül, az esetben a csődvagyon feletti rendelkezési jogát elveszti ugyan, de nagykorúságát és ezzel önrendelkezési jogát és általában iparüzési jogát nem veszti el; a csőd tartalma alatti keresménye azonban a csődtőmeg javára esik, kivéve azt az összeget, amely a közdás (a vagyonbuktott) vagy azon személyek tartására szükséges, akik irányában a közdás törvényével vagy törvényes gyakorlatnál fogva tartására köteles. A 20354—1904. K. M. sz. elvi határozat szerint a csőd alatt álló egyének részére, ha egyébként az ipartörvény által előírt kellékeket igazolják, az iparigazolvány kiadható s az ipartörvény, amely világosan meghatározza azokat a kellékeket, amelyeknek kimutatása az iparigazolvány kizsoltgatásakor megkivánandó, olyan intézkedést, amelynél fogva a közdás (vagyonbuktott) a csőd tartalma alatt az iparüzésből ki volna zárható, nem tartalmaz. Ezt megerősíti a 45,742—1894. K. M. sz. elvi határozat is, amely szerint semmi akadály sem lehet annak, hogy a csődbe jutott iparos a csőd eljárás folyamata alatt is iparigazolványát tovább használhassa.

Hitelesített üveg és kávéházi porcellánaru rendkívül jutányos áron kapható. Fried Zsigmond és P. a kávéházi vendéglői berendezők Budapest, VII., Király-ucca 39.

Budapesti Kávésok Áruforgalmi R.-T.

VIII. József körút 38. Telefon: J. 392—77

E helyen is felhívjuk vevőink figyelmét TEA ÜGYBEN teásküldött leveleinkre és azon feleinket, akik teáskülségletüket a mult szezonban még nem általunk fedezték, kérjük, mielőtt az őszi szezon kapcsán teáskülségletük beszerzésével foglalkozna, adjanak nekünk módot arra, HOGY TEAKEVEREKEINKET KIPRÓBÁLJÁK. E speciális keverékeket a mult év folyamán vezettük be és azok a legelőkelőbb üzletekben a legteljesebb megelégedésre vannak használatban. Tudvalevő, hogy a tea tekintetében az angolok a leghozzáértőbbek és ezen keverékeink — mint ahogy már annak idején ismertetéseinkben említettük — angol rendszer szerint készülnek és eredeti 5 és 250 kg. ládáknak kerülnek forgalomba. Elmul szezonban nagyszerűen bevált csomagolási mód bevezetésére az indított bennünket, hogy a vevőnek ne kelljen egyszerre nagymennyiségű teát raktáron kibontva tartani.

JAMEKBEN ÉS IZEKBEN a piacot most, hogy az új áru piacra kerül, a legkülönféle árakon, a legkülönfélébb minőségekkel árasztják el. Vevőinket nyomatékosan figyelmeztetjük, hogy ezen olcsóbb fajta jamok nem tiszta gyümölcsből készülnek, hanem rendszerint almával vannak keverve. Vevőink figyelmébe ajánljuk az eddig is kizárólag vállalatunk részére és általunk forgalomba hozott KIVALÓ MINŐSÉGŰ ALTALANOSAN ISMERT KOLÉNYI-FÉLE JAM-KÉSZÍTMÉNYEKET, amelyekkel ma már minden üzlet, AMELY VENDEGEINEK ELSŐRENDŰT KIVÁN NYUJTANI, NALUNK SZEREZ BE.

KOMPÓTOKBAN rövidesen ajánlattal fogunk szolgálni és kérjük vevőinket, amíg ezzel ki nem jövünk — cikkekben kötelességet ne csináljanak, annál is inkább, mert az elmúlt szezonból még nagyon sok tavalyi megbízhatatlan áru maradt készletben, amelyek természetesen igyekeznek túladni.

JAMAICAI RUMMAL 2 évvel ezelőtt vágott, beérett 50 és 60%-os rumkészítményeket és vágás céljára szolgáló 78% -os EREDETI JAMAICAI RUMOT az őszi szezon kapcsán legmegbízhatóbban és legolcsóbban nálunk szerezhetik be vevőink.

A fűszerkereskedők szolnoki kongresszusán a pénzügyminisztérium hivatalos képviselője bejelentette, hogy rövidesen életbeléptetik a fűszer és gyarmatárúk egyfázisú forgalmi adóját. Ez az intézkedés, sajnos, a nagykereskedelem és az importőr részére is és így a vele közvetlen összeköttetésben álló vevő részére is újabb megterheléssel jár. A kávé, tea és egyéb gyarmatárúk után közvetlenül a tengerentúli ültetvényről beérkező, a vámhatáron való átlépésnél, mint legelső kéz vámolásnál eddig 2% vámforgalmi adót róttunk le, amivel szemben az újonnan megjelenő egyfázisú rendelet alapján egy magasabb vámforgalmi adót, valószínű 6-7%-ot kell majd fizetni. Természetesen az a fogyasztó, mint amilyen a kávé is, aki a közvetlen importőrtől vásárol, kénytelen lesz majd ezen egyfázisú forgalmi adó rendelkezéssel előálló elégtelen ár-táblét megfizetni.

A kereskedelmi miniszter 130.382—XI. 1929. sz. a. rendeletet adott ki, amellyel a felmerült kötelek elosztása céljából értesíti a másodfokú iparhatóságokat, hogy azt a sok évtizedes gyakorlatot, amely szerint a kereskedők vendégeiknek teát is kiszolgáltathatnak, nem kívánja megbolygatni és a kereskedőknek erre való jogosultságát kifejezetten is megállapítja.

Hol hirdessük az üzlet átvételét? Az üzlet átruházásáról szóló törvény szerint az átvevő felelős az előző tulajdonosnak az üzlet folytatásából származó mindazon tartozásaiért, amelyekről tudomást szerzett, vagy a rendes kereskedő gondosságával tudomást szerezhetett. Ebből a gondosságból következik, hogy az átvevőnek felhívást kell közzétenni a hitelezők jelentkezése céljából, mert lehetnek oly tartozások, amelyek az üzleti könyvekből, iratokból nem tűnnek ki, az előző tulajdonos pedig megelégedzett azokról, esetleg tudatosan elhallgat egyes tételeket. Az ilyen felhívásoknál jóideig az volt az állandó szokás, hogy a felhívást a hivatalos lapban tette közzé az átvevő, esetleg még egy napilapban is. Egy konkrét peres ügyben a Budapesti Kereskedelmi és iparkamara azt a szakvéleményt adta, hogy nem járt el a rendes kereskedő gondosságával az üzletátvevő, aki az előző tulajdonos hitelezőit csupán a hivatalos lapban és egy napilapban teszi közzé. A budapesti törvényszéknek egy hasonló természetű perben hozott ítélete szerint a rendes kereskedői gondossághoz tartozik, hogy a hitelezőkhez intézett felhívás a megfelelő szaklapban is közzé legyen téve.

Az iparos ipartestületi tagdíj kötelezettsége. A képzéshez kötött iparos ott, ahol ipartestületi van, az iparigazolvány, illetve iparendelőly elnyerésével egyidőben az ipartestület bekebelezett tagja lesz s tagsága mindaddig fennáll, míg az iparát iparjogosultságot alapján gyakorolja. Az ipartörvény rendelkezése szerint erre az időre tartozik az iparos az ipartestületi tagsági díjat megfizetni. Ezen a kötelezettségen nem változtat semmit még az a körülmény sem, hogy az illető iparos iparjogosultságáról bizonyos ideig lemond; tehát szünetelteti iparát, később azonban ismét folytatja. A közbeeső időben is köteles az ipartestületi tagdíjat megfizetni.

Mikor kell az iparost a Társadalombiztosítónál bejelenteni. Ha az iparos nem alkalmazott minőségben és nem állandóan van foglalkoztatva, hanem otthon háziiparszerűleg és időnként végzi munkáját, akkor nem kell a Társadalombiztosító Intézetbe bejelenteni. A végzett munka minősége és a munkabér nagysága e tekintetben nem irányadó, mert a 18.752—1912. K. M. sz. rendelet szerint biztosítási kötelezettség alapját az alkalmaztatási jogviszony jellege adja meg. Ha ez évi XXI. t.-e. kötelezettsége alá tartoznak.

Kávéházi pamlagok, 2 drb 1000 köbméteres salgótarjáni kályha kiváló állapotban olesón eladó a Club kávéházban V., Lipót-körút 16.

Figyeljünk!

PIATNIK NÁNDOR ÉS FIAI BUDAPEST magyar kártyagyár gyártmányainak valódiságára. — Óvakodjunk az utánzásoktól.

Magyar Játékkártyagyár R.-T.

PIATNIK NÁNDOR ÉS FIAI

Budapest, VII., Rottenbiller ucca 17.

Telefon: J. 310—63. J. 453—71.

Alapítva 1824.

HAGGENMACHER
Nem hiszál

A „MALÁTA-PEZSGÓ-SÖR”
HOGYHA MINDIG ISSZA, EGÉSZSÉGÉT S PÉNZÉT
EGYRE SZÉTEJUTALOMKÉNT KAPJA VISSZA.
GYÁRTJA A FŐVÁROSI SÖRFŐZŐ R.T. KÖBANYÁN.

Csillárok, szellőztetők	
<p>GOLDSTEIN IGNÁC callitárúzem és villanyberendező vállalata</p>	<p>SCHÄFFER BÉLANÉ solyimtempaerőmű műterme</p>
<p>Kazinczy u. 53. Tel.: J. 428-35.</p>	
<p>Speciális kávéházi és vendéglői berendező</p>	

Ifj. Grünwald Mór

Budapest, IV. Ferenc József rakpart 6. Tel: J 361-40
Szállodai, vendéglői és kávéházi üveg és porcellán.

Fried Zsigmond és Fia

kávéházi és vendéglői berendezések

Budapest, VI., Király u. 39.

Telefon: József 428—14.

Billiárdasztalok,

öttermi és kávéházi márványasztalok, székek, alpakka- és ezüstözött árúk, hitelesített üveg- és porcellánárúk, billiárdgolyó, billiárdposztó, dominó, sakk, dákok stb. (új és használt).

Evőeszköz, üveg- és porcellán-áru és bútorok kölcsönzése.

Költségvetés, árjegyzék díjtalan!

Alapítva 1888.

SIDOL

fém-, ablak- és márványtisztításra a legalkalmasabb!

Gözl Lipót Vegytermekek Gyára. Tel.: J. 316-19

JÉG

szállítását vállalja és kifogástalanul teljesíti ERZSEBET JÉGGYÁR RECHNITZER ÉS BRUCKNER cég

Budapest, VII., Hajtsár út 153.

Telefon: József 396—32.

Dreher
Pálusztia

<p>Garantált teljes zsirtartalmú</p>	<p>sajtjaink</p>
<p>mindenütt beszerezhetők: Pálusztiai-sajt, Derby-sajt, Romadour, Imperiál.</p>	<p>Övári, Trappista, Casino, Roquefort, Roquefort dobozos.</p>
<p>Derby Sajt és Vajtermelő Részvénytársaság</p>	<p>Központi árusító-telep: Budapest, VII., Tömö ucca 33/a. sz. Telefon: József 361-10</p>

A legkiválóbb sörkülönlegesség Szent István

Porter sör

a Polgári Serfözde gyártmánya